

Skads Kirke

SKADS KIRKE er bygget omkring 1200. Stilen er romansk, og kirken er oprindeligt opført i granitkvadre.

Allerede tidligt er både kor og skib forlænget til de nuværende dimensioner. I de yngre partier er granitkvadrene blandet med tuf.

Murværket er sat om flere gange, sidst ved restaureringen i 1890-91. Ti af de oprindelige tretten vinduer er bevarede, nogle bruges endnu.

En præstedør i korets sydside blev genåbnet 1890-91, mens skibets syddør ved den lejlighed blev tilmuret. Den ses dog stadig i muren ligesom døren på nordsiden, der allerede tidligere var muret til. I forbindelse med udvidelsen af skibet var den flyttet mod vest, mens syddøren forblev på sin oprindelige plads.

På korets gavl mod øst bemærkes en romansk billedkvader med en springende hjort.

KIRKEN HAR HAFT et senmiddelalderligt våbenhus på skibets sydside ved syddøren. Det blev nedbrudt ved restaureringen i 1890-91.

Det lave tårn er bygget af munkesten. Det blev skalmuret i 1891-92, hvor det meste af vestmuren

blev fornyet. Taget er pyramideformet, hvilket er usædvanligt på egnen.

Oprindeligt var der ikke forbindelse mellem tårnet og skibet, men i 1891 blev indgangen til kirken flyttet til den nuværende placering i tårnet.

Kirken er overalt blytækket. Det nedbrudte våbenhus var teglhængt; men det skyldes muligvis Ma-

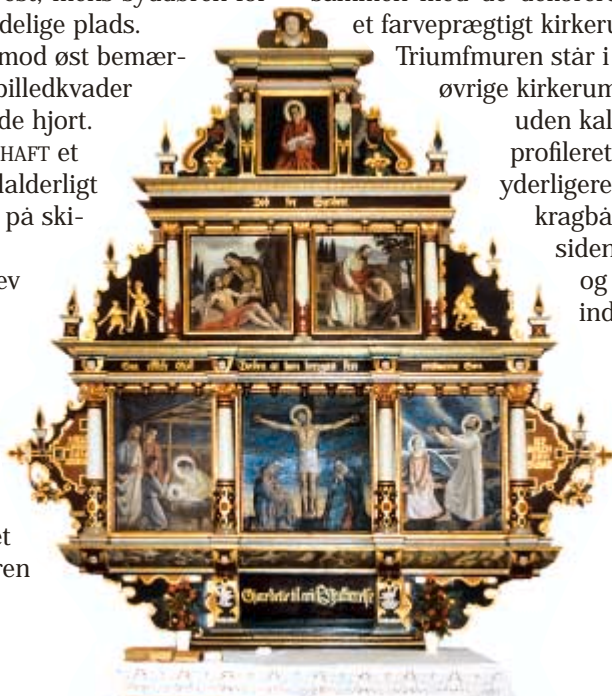
turin Castensen, der som ejer af flere kirker på egnen i 1700 tallet fik skyld for at udskifte bly med tegl.

SKIB OG KOR ER OVERHVÆLVET - skibet med tre fag, koret med to. Hvælvene er bygget 1500 - 1520 og dekoreret med kalkmalerier (*se folderens bagside*).

Det rigt dekorerede inventar skaber sammen med de dekorerede hvælvinger et farveprægtigt kirkerum.

Triumfmuren står i kontrast til det øvrige kirkerum i granitkvadre uden kalk. Korbuen har profileret sokkel. Den er yderligere dekoreret med kragbånd, der på østsiden er utilpassede og rager et stykke ind i koret.

I skibet er mod vest over indgangsdøren opsat et pulpitur. Det er fra 1909, hvor kirken fik sit første orgel.

Det nuværende orgel er fra 1978 med ni stemmer, to manualer og pedal, bygget af P. Bruhn & Søn.

Af yngre inventar kan nævnes lysekroerne fra 1909.

DØBEFONTE er fra middelalderen. Den er hugget i granit. Foden og kummen er af to forskellige sten med tydelig farveforskel.

Fonten fremstår ellers udekoreret, men den har tidligere været kalket og malet. Den er nu placeret i koret. Indtil 1890 stod den i skibets nordside. Dåbsfad og kande er fra 1959.

Det øvrige middelalderlige inventar er gået tabt, bortset fra en rest af en sengotisk altertavle, en nådestolsgruppe, der nu findes på Esbjerg museum.

PRÆDIKESTOLEN er opsat 1586-87 af kirkeværgerne Jens i Solbjerg og Laurits i Sadderup. Den har seks fag, dekoreret med de fire evangelister, Jesus og Paulus.

Billederne stammer fra 1700 tallet, men de bærer præg af senere opmalinger i 1800 tallet.

Felterne er måske blevet byttet om, ihvertfald har billedet af Jesus ikke nogen fremtrædende placering.

Stolen støttes af et stykke genanvendt og udskåret skibstømmer fra slutningen af 1600 tallet.

Lydhimlen over prædikestolen er tilføjlet 1618. Den er skabt af samme snedker, som har lavet altertavlen, og opsat af Niels Lauridsen.

Snedkeren er fra Vestjylland, hvor han har arbejdet flere steder. Hans hovedværk er inventaret i Sønder Borris kirke. Teksten fra Johs. 1,14 i frisen er ikke oprindelig, men indsat 1985 i forbindelse med en istandsættelse af lydhimlen.

ALTERTAVLEN er fra 1620. Den er ligesom prædikestolen skænket af kirkeværgerne, der nu er Niels Lauridsen Sadderup og Jep Sørensen Solbjerg. Deres navne og små udskårne portrætter pryder tavlen. Af den udskårne dekoration bemærkes David og Goliat mod nord og Samson mod syd. Malerierne er udført af Ole Søndergaard i 1930 som erstatning for et sæt malerier fra 1700 tallet. Nederst ses korsfæstelsen flankeret af Jesu fødsel og opstandelsen. Derover Den barmhjertige Samaritan og Den fortabte Søn. Øverst Den gode Hyrde.

Alterstagerne er fra 1600-1650. De er skænket til kirken af Jørgen Bruun 1749.

STOLESTADERNE er oprindelig fra 1737. De er delvist fornyet flere gange. Bemalningen går tilbage til 1907.

KALKMALERIERNE behersker indtrykket af rummet. De er udført samtidig med, at hvælvene er bygget omkring 1500 - 1520. Malerierne er udført af »Liljemesteren«, som har arbejdet i mange af egnens kirker. Han er opkaldt efter liljemotivet i decorationen.

Det østligste hvælv i skibet blev ombygget allerede i 1500 tallet, sikkert på grund af en sammenstyrtning. Ved den lejlighed blev det ikke dekoreret. Da kalkmalerierne blev fremdraget i 1930, blev hvælvingen udsmykket med en fri fortolkning af Liljemesterens decoration, udført af Ole Søndergaard.

GRAVMINDER. Kirken rummer to gravsten fra 1700 tallet. Den ene, med ulæselig indskrift, ligger nu i gulvet i koret under døbefonten. Den anden hænger i våbenhuset. Den er sat over ungkarl Hans Christensen, Brixbøl.

I skibet hænger to mindetavler. Den mest imponerende er en marmorplade over Jørgen Bruun til Krogsgård og hans hustru. Deres kister stod indtil 1891 sammen med andre af familien i en åben begravelse i skibets vestende. Tavlen er udført i Bastian Andresen Slesvigs stenhuggerværksted i Tjæreborg omkring 1759.

USÆDVANLIG er tavlen over et bondeægtepar af J. L. Bruun til Krogsgård i 1790, bondereformernes tidsalder. Den danske tekst kan let læses. I det hvide felt har Bruun på latin givet udtryk for sin sympati for Lambert Hansen:

»Jeg kan ikke nægte, at jeg havde Lambert kær, og dette må opfattes så tvetydigt, at jeg altid ham og han altid mig havde kærest; således har den afdødes herre sagt, således har han ladet skrive på mindesmærket Krogsgård år 1790«

Tekst og foto: Jens Chr. Jensen
Grafik: ic-foto, Esbjerg
Tryk: Toptryk, Gråsten